

Een Tamarinde zaad van het strand van Oostende

Gerhard C. Cadée

Op 11 Augustus 2004 vond Wim de Groen op het strand bij Oostende een zaad dat hij mij opstuurde ter determinatie (Foto 1). Het bleek na vergelijking met zaden in mijn collectie afkomstig van de Tamarinde, *Tamarindus indica* L. Hoe zou het daar op het strand terecht gekomen zijn? Onlangs schreef ook Koen Verschoore (2015) in De Strandvlo over de mogelijke herkomst van zaden en vruchten op het Belgische strand.

Foto 1: Tamarinde zaad van het strand van Oostenden: 13.2 x 10.7 x 6,7 mm (Foto: G.C. Cadée)

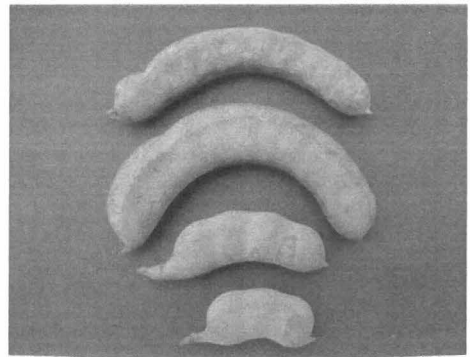

Foto 2: Peulen van de Tamarinde (Foto: G.C. Cadée)

De Tamarinde is een boomsoort behorend tot de Vlinderbloemigen (Fabaceae). Hij kan wel 30 m hoog worden en stamt vermoedelijk van de Afrikaanse savanne, maar wordt nu wereldwijd in de tropen geteeld. De vruchten zijn enigszins afgeplatte, tot maximaal 13 cm lange, lichtbruine peulen (Foto 2). Deze hebben 1-12 zaden. Het vruchtvlees rond de zaden in de peul heeft een aangename zure smaak Nowak & Schulz (1999) en eigen ervaring. De glanzend donkerbruine, harde en vrij grote zaden zijn min of meer ruitvormig en afgeplat. Aan beide platte zijden is een ovale gladdere plek afgetekend terwijl de rand een fijnkorrelige sculptuur heeft (Foto 3). Het zaad uit Oostende meet 13.2 x 10.7 x 6.7 mm. Van de boom, peulen en zaden zijn veel afbeeldingen te vinden op internet.

Mijn vergelijkingsmateriaal kwam van de markt in Leiden waar Els Koopman, een goede vriendin van ons die mijn belangstelling kent, in 1990 wat peulen voor me had gekocht. De zaden van deze peulen variëren in lengte van 17.6-12.8 mm, in breedte van 12.3-8.2

en dikte van 8.1-6.8 mm. Op de markt waren ze natuurlijk voor menselijke consumptie. In de natuur eten apen het vrucht vlees graag. Zij eten de zaden niet en strooien die rond. Olifanten consumeren de hele peulen en poepen de zaden uit. Dat is dus de manier waarop de zaden in de natuur verspreid worden (Ridley, 1930). Ze kunnen niet drijven en worden in de drijfzadenliteratuur niet genoemd. De gedroogde peulen in mijn collectie kunnen wel drijven. Aangezien de peulen soms in Nederland op de markt te koop zijn lijkt consumptie op het strand van Oostende de meest waarschijnlijke bron van dit zaad. Verschoore (2015) verzon voor dit soort zaden de term ‘dump’, de Engelse term is ‘refuse’. Ik ben benieuwd of er meer vondsten van onze stranden bekend zijn zoals dat ook het geval was met de betelnoot (Cadée *et al.*, 2016).

Foto 3: Tamarinde zaden uit de peulen van de Leidse markt

Afmetingen: 17.6 x 12.6 x 7.8 ,16.6 x 13.2 x 8.1; 12.8 x 8.3 x 6.8; 15.1 x 12.0 x 7.2; 13.2 x 10.1 x 7.5 (Foto: G.C. Cadée)

Eens te meer toont deze vondst aan dat voor tropische zaden op de Belgische en Nederlandse Noordzeekusten de mens de belangrijkste aanvoerbron is (Cadée, 1997; Brochard & Cadée, 2005, Verschoore, 2015). Echte tropische drijfzaden blijven hier zeldzaam. De eerste paardenoogboon (*Mucuna* sp.) vond Wim Vader in 1955 op Schiermonnikoog (Vader, 1980). Het eerste zeehart (*Entada gigas*), werd pas in 1956 gevonden bij Zandvoort door de Amerikaanse Cathy Katz. (1948-2001). Zij vond als zesjarige haar eerste tropische drijfzaad, een zeehart, tijdens een bezoek aan haar

grootmoeder in Nederland. Dit was, schrijft zij voor haar inderdaad een “lucky bean” want het bracht haar in contact met Charles Gunn en andere drijfzaden kenners (Katz, 1997) en het maakte haar de stichter en eerste redacteur van de Drifting Seed Newsletter in 1985 (online versie www.seabean.com/newsletter). Dat nu meer echte tropische drijfzaden gevonden worden dan voorheen hangt samen met het feit dat er nu meer naar gezocht wordt. Maar, het blijven ‘lucky beans’, je moet geluk hebben om ze te vinden!

Mijn excuses aan de vinder van dit tamarindezaad, Wim de Groen, dat ik dit niet eerder publiceerde. Toevallig kreeg ik het weer onder ogen toen mijn zoon Martin in 2016 enkele Tamarinde zaden meebracht uit Colombia van vruchten die hij daar gegeten had.

Literatuur

- BROCHARD, C.J.E. & CADÉE, G.C., 2005. Tropische drijfzaden van de Nederlandse kust. Tabellenserie SWG 30: 1-66.
- CADÉE, G.C., 1997. The human factor in tropical drift fruits and seeds from the Dutch coast. *The Drifting Seed*. 3(2): 3-4.
- CADÉE, G.C., VEER M. DE & VOORTMAN, W. 2016. Betelnoten als offergave. *Het Zeepaard*. 76-2: 13-14.
- KATZ, C., 1997. (Note of the editor). *The Drifting Seed* 3(2): 4.
- NOWAK, B. & SCHULZ, B., 1999. Tropische vruchten. Tirion, 240 p.
- RIDLEY, H.N., 1930. The dispersal of plants throughout the world. Reeve & Co. 744 p.
- VADER, W., 1980. Een tropisch drijfzaad van Schiermonnikoog. *De Levende natuur*. 82: 55-57.
- VERSCOORE, K., 2015. Zaden en vruchten op het Belgische strand. *De Strandvlo* 35(1): 29-32.

NIOZ
Postbus 59
1790 AB Den Burg, Texel NL
gerhard.cadee@nioz.nl